

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

30. mai 2013*

Isikuandmete töötlemine — Direktiiv 95/46/EÜ — Artikkel 2 — Mõiste „isikuandmed” — Artiklid 6 ja 7 — Põhimõtted andmete kvaliteedi kohta ja andmetöötluse seaduslikkuse kriteeriumid — Artikkel 17 — Töötlemise turvalisus — Töötajate tööaeg — Tööajaregister — Pädeva töötingimuste järelevalvega tegeleva riigiasutuse juurdepääs — Tööandja kohustus võimaldada tööajaregistriga viivitamata tutvuda

Kohtuasjas C-342/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal do trabalho de Viseu (Portugal) 13. juuli 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. juulil 2012, menetluses

Worten – Equipamentos para o Lar SA

versus

Autoridade para as Condições de Trabalho (ACT),

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh (ettekandja), C. Toader ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Worten – Equipamentos para o Lar SA, esindajad: advokaadid D. Abrunhosa e Sousa ja J. Cruz Ribeiro,
- Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes ja C. Vieira Guerra,
- Tšehhi valitsus, esindaja: M. Smolek,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* M. Russo,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Fehér, K. Szijjártó ja Á. Szilágyi,

* Kohtumenetluse keel: portugali.

— Euroopa Komisjon, esindajad: P. Costa de Oliveira ja B. Martenczuk,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355) artiklit 2 ja artikli 17 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud Worten – Equipamentos para o Lar SA (edaspidi „Worten“), äriühingu, mille asukoht on Viseu's (Portugal), ja Autoridade para as Condições de Trabalho (töötingimuste järelevalveamet, edaspidi „ACT“) vahelises vaidluses seoses ACT nõudega pääseda juurde äriühingu tööajaregistrile.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 95/46

- 3 Direktiivi 95/46 artiklis 2 „Mõisted“ on ette nähtud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *isikuandmed* – igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku (edaspidi „andmesubjekt“) kohta. Tuvastatav isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada, eelkõige isikukoodi põhjal või ühe või mitme tema füüsilisele, füsioloogilisele, vaimsele, majanduslikule, kultuurilisele või sotsiaalsele identsusele omase joone põhjal;
- b) *isikuandmete töötlemine* (edaspidi „töötlemine“) – iga isikuandmetega tehtav toiming või toimingute kogum, olenemata sellest, kas see on automatiseeritud või mitte, näiteks kogumine, salvestamine, korrastamine, säilitamine, kohandamine või muutmine, väljavõtete tegemine, päringu teostamine, kasutamine, üleandmine, levitamine või muul moel avaldamine, ühitamine või ühendamine, sulgemine, kustutamine või hävitamine;

[...]”.

- 4 Direktiivi artikkel 3 „Reguleerimisala“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse isikuandmete täielikult või osaliselt automatiseeritud töötlemise suhtes ja isikuandmete automatiseerimata töötlemise suhtes, kui kõnealused isikuandmed kuuluvad kataloogi või kui nad kavatakse hiljem sellesse kanda.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata isikuandmete töötlemise suhtes:

- kui see toimub sellise tegevuse käigus, mis jääb väljapoole ühenduse õigust, nagu näiteks Euroopa Liidu lepingu V ja VI jaotises osutatud tegevused, ja igal juhul sellise töötlemise suhtes, mis on seotud avaliku korra, riigikaitse, riigi julgeoleku (sealhulgas riigi majanduslik heaolu, kui töötlemine on seotud riigi julgeoleku küsimustega) ja riigi toimingutega kriminaalõiguse valdkonnas,
- kui seda teeb füüsiline isik isiklikel või kodustel eesmärkidel.”

5 Kõnealuse direktiivi artiklis 6, milles käsitletakse põhimõtteid andmete kvaliteedi kohta, on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid sätestavad selle, et:

[...]

- b) isikuandmeid kogutakse täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärasel eesmärgidel ega töödelda hiljem viisil, mis on vastuolus kõnealuste eesmärkidega. Täiendavat töötlemist ajaloo, statistika või teadusega seotud eesmärkidel ei peeta vastuolus olevaks tingimusel, et liikmesriigid kannavad hoolt vajalike tagatiste eest;
- c) isikuandmed on piisavad, asjakohased ega ületa selle otstarbe piire, mille tarvis neid kogutakse ja/või hiljem töödeldakse;

[...]

2. Lõike 1 järgimise tagab vastutav töötleja.”

6 Sama direktiivi artiklis 7, mis käsitleb andmetöötluse seaduslikkuse kriteeriume, on ette nähtud:

„Liikmesriigid sätestavad, et isikuandmeid võib töödelda ainult juhul, kui:

[...]

- c) töötlemine on vajalik vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks või

[...]

- e) töötlemine on vajalik üldiste huvidega seotud ülesande täitmiseks või sellise avaliku võimu teostamiseks, mis on tehtud ülesandeks volitatud töötlejale või andmeid saavale kolmandale isikule

[...]”.

7 Direktiivi 95/46 artikkel 17 „Töötlemise turvalisus” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et vastutav töötleja peab rakendama vajalikke tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid kaitsmaks isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku hävitamise või juhusliku kaotamise, muutmise, ebaseadusliku avalikustamise või juurdepääsu eest, eelkõige juhul, kui töötlemine hõlmab andmete edastamist võrgu kaudu, ning igasuguse muu võimaliku ebaseadusliku töötlemise eest.

Võttes arvesse tehnika taset ja selliste meetmete elluviimise kulusid, peavad kõnealused meetmed tagama töötlemise ja kaitstavate andmete laadiga kaasnevale ohule vastava turvalisuse taseme.

[...]”.

Direktiiv 2003/88/EÜ

- 8 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta (ELT L 299, lk 9; ELT eriväljaanne 05/04, lk 381) artiklis 1 „Eesmärk ja kohaldamisala” on ette nähtud:

„1. Käesolev direktiiv sätestab tööaja korralduse minimaalsed ohutus- ja tervishoiunõuded.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse:

- a) minimaalse igapäevase ja iganädalase puhkeaja ning põhipuhkuse, vaheaegade ja maksimaalse nädalase tööaja suhtes [...]

[...]”.

- 9 Nimetatud direktiivi artiklis 6 „Maksimaalne iganädalane tööaeg” on sätestatud:

„Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, mis kooskõlas vajadusega kaitsta töötajate ohutust ja tervist tagavad, et:

[...]

- b) keskmine tööaja pikkus igas seitsmepäevases ajavahemikus, kaasa arvatud ületunnitöö, ei ületa 48 tundi.”

- 10 Direktiivi artikli 22 lõike 1 esimeses lõigus on ette nähtud:

„Liikmesriigil on võimalus mitte kohaldada artiklit 6, kui ta samal ajal respektierib töötajate ohutuse ja tervise kaitse üldpõhimõtteid ning võtab vajalikke meetmeid tagamaks, et:

- a) ükski tööandja ei nõua töötajalt rohkem kui 48 tunnist töötamist seitsmepäevase ajavahemiku jooksul [...], kui ta ei ole varem saanud töötaja nõusolekut sellist tööd teha;

[...]

- c) tööandja peab ajakohastatud registrit kõigi töötajate kohta, kes sellist tööd teevad;

- d) register antakse pädeva asutuse käsutusse, kes võib töötajate ohutuse ja/või tervise kaitsega seotud põhjustel keelata või piirata võimalust ületada maksimaalset nädalast tööaega;

[...]”.

Portugali õigusnormid

- 11 12. veebruari 2009. aasta seadusega nr 7/2009 heaks kiidetud tööseadustiku (codigo do trabalho) artiklis 202 „Töötajaregister” on sätestatud:

„1. Tööandja peab töötajate tööaja kohta – isegi nende töötajate puhul, kes ei pea töötama töögraafiku alusel – pidama registrit, mis asub ligipääsetavas kohas ja millega on võimalik viivitamata tutvuda.

2. Selles registris peavad sisalduma tööpäeva alustamise ja lõpetamise kellaajad, samuti puhkepausid ja tööaja välised perioodid, et oleks võimalik arvutada tehtud töötundide arv töötaja kohta päeva ja nädala lõikes [...].

[...]

5. Käesoleva artikli sätete täitmata jätmisega pannakse toime raske väärtegu.”

12 14. septembri 2009. aasta seadus nr 107/2009 sisaldab järgmist sätet:

„Artikkel 10 –

Kontrollimise kord

1. Ilma et see piiraks erisätete kohaldamist, täidab tööinspektor tööülesandeid järgmiselt:

a) nõuab hindamiseks ja ärakirjade tegemiseks – viivitamata või esitamiseks tööministri inspeksiooniteenistuse detsentraliseeritud talitustele – dokumente ning teisi töösuhete ja töötingimuste kindlakstegemiseks vajalikke registreid;

[...]

2. Ilma et see piiraks erisätete kohaldamist, täidab sotsiaalkindlustusinspektor tööülesandeid järgmiselt:

a) viivitamata nõuab ja kopeerib kontrollimiseks, konsulteerimiseks ja protokollidele lisamiseks raamatuid, dokumente, registreid, arhiive ja muid asjakohaseid materjale, mis kuuluvad ettevõtjatele, kelle tegevuse üle inspektor teeb järelevalvet, ja mis on kasulikud uuritavate asjaolude kindlakstegemiseks;

[...]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 9. märtsil 2010 inspekteeris ACT Worteni Viseus asuvaid ruume, mille tulemusena koostati protokoll ja selles oli tuvastatud, et:

– äriühingul on seal neli koosseisulist töötajat, kes töötavad vahetustega;

– puuduvad ligipääsetavad tööajaregistrid, millega saaks kohe tutvuda ja milles oleksid kirjas töötajate tööperioodid päevade lõikes, puhkepausid päeva ja nädala lõikes ning töötundide arvestus päevade ja nädalate lõikes;

– töötajad registreerivad tööaja elektrooniliselt, sisestades magnetkaardi masinasse, mis on paigaldatud kõnealuse ettevõtja kõrval asuvasse kauplusesse;

– tööajaregistriga ei saa tutvuda ükski ettevõtja või asutuse töötaja, vaid andmeid saab taotleda üksnes isikult, kes neile arvutivõrgu kaudu ligi pääseb, täpsemalt Worteni piirkondlikult juhilt, kes inspeksiooni toimumise ajal ei viibinud kohal ja sellisel juhul saab registris olevaid andmeid esitada ainult Worteni personaliosakond.

14 15. märtsil 2010 edastati dokumentide esitamise korralduse alusel ACT-le tööajaregister, mis sisaldas seaduses nõutud andmeid.

- 15 14. märtsi 2012. aasta otsuses leidis ACT, et Worten on toime pannud raske väärteo tööõiguse valdkonnas, kuna ta on rikkunud tööseadustiku artikli 202 lõikes 1 ette nähtud sätteid tööajaregistri kohta, sest mainitud äriühing ei võimaldanud ACT-l viivitamata kohapeal tutvuda äriühingu töötajate tööajaregistriga. Väärteo raskus tuleneb asjaolust, et tööajaregister võimaldab vahetult ja kiirelt tuvastada, kas ettevõtja töökorraldus on kooskõlas tööaega reguleerivate sätetega. Seetõttu määras ACT Wortenile trahvi summas 2000 eurot.
- 16 Worten esitas Tribunal do trabalho de Viseule selle otsuse tühistamiseks kaebuse.
- 17 Neil asjaoludel otsustas Tribunal do trabalho de Viseu menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas direktiivi 95/46 [...] artiklit 2 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „isikuandmed” hõlmab ka tööajaregistreid ehk teisisõnu iga töötaja töö algus- ja lõpuaegu, nagu ka puhkepause või töövälisest aega?
  2. Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, kas Portugali riik peab direktiivi 95/46 [...] artikli 17 lõike 1 kohaselt kehtestama vajalikud tehnilised ja organisatsioonilised meetmed kaitsmaks isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku hävitamise või juhusliku kaotsimineku, muutmise, ebaseadusliku avalikustamise või juurdepääsu eest, eelkõige juhul, kui töötlemine hõlmab andmete edastamist võrgu kaudu?
  3. Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, ja kui liikmesriik ei rakenda ühtegi direktiivi 95/46 [...] artikli 17 lõikes 1 ette nähtud meetet ning kui tööandja, kes vastutab kõnealuste andmete töötlemise eest, rakendab nende andmete puhul piiratud juurdepääsu süsteemi, mis ei võimalda automaatset juurdepääsu vastavale pädevale töötingimuste järelevalvega tegelevale riigiasutusele, kas siis tuleb Euroopa Liidu õiguse ülimuslikkuse põhimõtet tõlgendada nii, et liikmesriik ei saa tööandjat sellise käitumise eest karistada?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 18 Esimese küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas direktiivi 95/46 artikli 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selline tööajaregister, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis sisaldab iga töötaja töö algus- ja lõpuaegu ning puhkepause või töövälisest aega, kuulub mõiste „isikuandmed” alla nimetatud sätte tähenduses.
- 19 Siinkohal piisab meenutamisest, nagu on rõhutanud ka kõik seisukohad esitanud huvitatud isikud, et andmed, mis sisalduvad sellises tööajaregistris, nagu on kõne all põhikohtuasjas, milles on esitatud iga töötaja tööperioodid päevade lõikes ning puhkepausid, on „isikuandmed” direktiivi artikli 2 punkti a tähenduses, kuna tegemist on „tea[bega] tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta” (vt selle kohta eelkõige 20. mai 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-465/00, C-138/01 ja C-139/01: Österreichischer Rundfunk jt, EKL 2003, lk I-4989, punkt 64; 16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-524/06: Huber, EKL 2008, lk I-9705, punkt 43, ja 7. mai 2009. aasta otsus kohtuasjas C-553/07: Rijkeboer, EKL 2009, lk I-3889, punkt 42).
- 20 Nende andmete kogumine, salvestamine, korrastamine, säilitamine, päringu teostamine, tööandja poolt kasutamine ning nende üleandmine pädevatele töötingimuste järelevalvega tegelevatele riigiasutustele kujutab endast seega „isikuandmete töötlemist” direktiivi 95/46 artikli 2 punkti b tähenduses (vt selle kohta eelkõige eespool viidatud kohtuotsused Österreichischer Rundfunk jt, punkt 64, ja Huber, punkt 43).

- 21 Tuleb veel täpsustada, et põhikohtuasjas ei ole vaidlust selles, et antud isikuandmete töötlemine on automatiseeritud ja samuti ei kuulu kohaldamisele ükski direktiivi 95/46 artikli 3 lõikes 2 nimetatud eranditest, nii et see töötlemine kuulub antud direktiivi kohaldamisalasse.
- 22 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 95/46 artikli 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selline tööajaregister, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis sisaldab iga töötaja töö algus- ja lõpuaegu ning puhkepause või töövälisest aega, kuulub mõiste „isikuandmed” alla nimetatud sätte tähenduses.

Teine ja kolmas küsimus

- 23 Teise ja kolmanda küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 95/46 artikli 17 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et igal liikmesriigil on kohustus kehtestada vajalikud tehnilised ja organisatsioonilised meetmed kaitsmaks isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku hävitamise või juhusliku kaotsimineku, muutmise, ebaseadusliku avalikustamise või juurdepääsu eest, ja kas sellisel juhul võib liikmesriik, kes ei ole niisuguseid meetmeid võtnud, karistada tööandjat, kes vastutab kõnealuste andmete töötlemise eest, rakendades nende andmete puhul piiratud juurdepääsu süsteemi, mis ei võimalda pädeval töötingimuste järelevalvega tegeleval riigiasutusel viivitamata neile juurde pääseda.
- 24 Tuleb meenutada, et direktiivi 95/46 artikli 17 lõike 1 kohaselt, mis käsitleb töötlemise turvalisust, näevad liikmesriigid ette, et vastutav töötaja peab rakendama vajalikke tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid, mis on mõeldud selleks, et tagada töötlemise ja kaitstavate andmete laadiga kaasnevale ohule vastav turvalisuse tase, võttes arvesse tehnika taset ja selliste meetmete elluviimise kulusid (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Rijkeboer, punkt 62).
- 25 Vastupidi teise ja kolmanda küsimuse aluseks olevale eeldusele tuleneb sellest, et artikli 17 lõige 1 ei kohusta mitte liikmesriike – välja arvatud juhul, kui nad ise tegutsevad vastutava töötajana – võtma vajalikke tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid, vaid meetmete vastuvõtmise kohustus on ainult vastustaval töötajal, käesolevas asjas seega tööandjal. Nimetatud sättes on seevastu ette nähtud, et liikmesriigid kehtestavad oma siseriiklikus õiguses sätte, mis sisaldab niisugust kohustust.
- 26 Lisaks ei nähtu eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas vaidlusalusel andmed oleksid direktiivi 95/46 artikli 17 lõike 1 tähenduses juhuslikult või ebaseaduslikult hävitatud, juhuslikult kaotsi läinud, muudetud, ebaseaduslikult avalikustatud või neile oleks ebaseaduslikult juurde pääsetud või neid muul viisil ebaseaduslikult töödeldud. Vastupidi, dokumentidest, mis on Euroopa Kohtu käsutuses olevas toimikus, nähtub, et põhikohtuasjas ei ole vaidlust selle üle, et pädeva töötingimuste järelevalvega tegeleva riigiasutuse võimalus neile andmetele juurde pääseda on siseriiklikus õiguses ette nähtud.
- 27 Oma seisukohtades väidab Worten, et tööseadustiku artikli 202 lõikes 1 sätestatud kohustus, mille kohaselt peab tööajaregistriga olema võimalik viivitamata tutvuda, ei ole tegelikult kooskõlas kohustusega kehtestada selles registris leiduvate isikuandmete piisav kaitsesüsteem. Selline kohustus võimaldab asjaomase ettevõtja kõigil töötajatel pääseda neile andmetele juurde ja rikub sellega direktiivi artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kohustust tagada nende andmete kaitse. Worteni arvates tähendab üldine juurdepääs andmetele seega, et nii kaotataks antud sätte kogu kasulik mõju.
- 28 Niisuguse argumentatsiooniga ei saa nõustuda. Vastupidi nende argumentide aluseks olevale eeldusele ei tähenda isikuandmete töötlemise eest vastutava tööandja kohustus võimaldada pädeval töötingimuste järelevalvega tegeleval riigiasutusel viivitamata pääseda juurde tööajaregistrile seda, et tööajaregistris olevad isikuandmed peaksid tingimata, sel ainsal põhjusel olema ligipääsetavad ka vastava loata isikutele. Nagu Portugali valitsus on õigesti öelnud, peavad direktiivi 95/46 artikli 17 lõikest 1 tulenevalt kõik isikuandmete töötlemise eest vastutavad isikud võtma vajalikke tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid tagamaks, et ainult isikutel, kes on nõuetekohaselt volitatud juurde pääsema vastavatele isikuandmetele, on õigus vastata kolmanda isiku juurdepääsutaotlusele.

- 29 Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et direktiivi 95/46 artikli 17 lõike 1 tõlgendus oleks põhikohtuasja lahendamiseks asjakohane.
- 30 Siiski on ELTL artiklis 267 sätestatud siseriiklike kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses Euroopa Kohtu ülesanne anda siseriiklikule kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel poolelioleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul temale esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada. Euroopa Kohtu ülesanne on tõlgendada kõiki liidu õiguse sätteid, mida siseriiklikud kohtud vajavad oma kohtuasjade lahendamiseks, isegi kui need kohtud ei ole selliseid sätteid Euroopa Kohtule esitatud küsimustes otseselt maininud (vt eelkõige 8. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-45/06: Campina, EKL 2007, lk I-2089, punktid 30 ja 31, ning 14. oktoobri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-243/09: Fuß, EKL 2010, lk I-9849, punkt 39).
- 31 Järelikult, vaatamata sellele, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on oma küsimuses piirdunud ainult direktiivi 95/46 artikli 17 lõike 1 tõlgenduse küsimisega, ei takista see asjaolu Euroopa Kohtul esitada siseriiklikule kohtule kõiki liidu õiguse tõlgendamise aspekte, mis võivad olla tarvilikud siseriikliku kohtu menetluses oleva kohtuasja lahendamisel, olenemata sellest, kas siseriiklik kohus neile oma küsimuses viitas või mitte. Sellisel juhul on Euroopa Kohtu ülesanne tuletada siseriikliku kohtu esitatud aspektide kogumist ja eelkõige eelotsusetaotluse põhjendustest need liidu õiguse aspektid, mida on vaidluse eset silmas pidades vaja tõlgendada (vt eespool viidatud kohtuotsus Fuß, punkt 40).
- 32 Käesoleval juhul nähtub Euroopa Kohtu valduses olevast toimikust, et eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt teha kindlaks, kas direktiivi 95/46 sätteid tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on põhikohtuasja õigusnormid, millega kehtestatakse töandjale kohustus võimaldada pädeval töötingimuste järelevalvega tegeleva riigiasutusel viivitamata tutvuda tööajaregistriga. Nagu nähtub käesoleva otsuse punktist 15, määrati Wortenile selle, tööseadustiku artikli 202 lõikes 1 sätestatud kohustuse rikkumise eest rahaträhv.
- 33 Selles osas peab meenutama, et vastavalt direktiivi 95/46 II peatüki „Üldised eeskirjad isikuandmete töötlemise seaduslikkuse kohta” sätetele tuleb juhul, kui selle direktiivi artiklis 13 toodud erandid ei sätesta teisiti, isikuandmete töötlemisel ühelt poolt järgida põhimõtteid andmete kvaliteedi kohta, mis on sätestatud direktiivi artiklis 6, ning teiselt poolt peab töötlemine vastama mõnele direktiivi artiklis 7 loetletud andmetöötluse seaduslikkuse kriteeriumile (eespool viidatud kohtuotsus Österreichischer Rundfunk jt, punkt 65; eespool viidatud kohtuotsus Huber, punkt 48, ning 24. novembri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-468/10 ja C-469/10: ASNEP ja FECEMD, EKL 2011, lk I-12181, punkt 26).
- 34 Eelkõige on direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punktides b ja c sätestatud, et andmeid „kogutakse täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärastel eesmärkidel” ning need on „piisavad, asjakohased ega ületa” selliste eesmärkide piire. Lisaks näevad direktiivi artikli 7 punktid c ja e ette, et isikuandmete töötlemine on lubatav siis, kui „töötlemine on vajalik vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks” või kui „töötlemine on vajalik üldiste huvidega seotud ülesande täitmiseks või sellise avaliku võimu teostamiseks, mis on tehtud ülesandeks vastutavale töötlejale või andmeid saavale kolmandale isikule” (eespool viidatud kohtuotsus Österreichischer Rundfunk jt, punkt 66).
- 35 See näib nii olevat sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kuna tundub – seda asjaolu peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus –, et ühelt poolt kogutakse tööajaregistris sisalduvaid isikuandmeid töötingimusi reguleeriva seadusandluse järgimise tagamiseks, ja teiselt poolt seetõttu, et nende isikuandmete töötlemine on vajalik töandja seadusjärgse kohustuse täitmiseks ning samuti järelevalve teostamiseks, mis on tehtud ülesandeks pädevale töötingimuste järelevalvega tegelevale riigiasutusele.

- 36 Seoses konkreetsete eeskirjadega selle kohta, kuidas korraldada antud riigiasutuse juurdepääsu isikuandmetele, selleks et ta saaks teostada talle kohustuseks tehtud töötingimuste järelevalvet, tuleb meenutada, et direktiivi 95/46 artikli 7 punkti e tähenduses võib vajalikuks pidada üksnes juurdepääsu andmist ametiasutustele, kellel on pädevus kõnealusel valdkonnas (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Huber, punkt 61).
- 37 Tööandja kohustuse kohta võimaldada nimetatud riigiasutusel viivitamata pääseda juurde tööajaregistrile tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et selline kohustus võib kõnealusel sätte kohaselt olla vajalik, kui see aitab kaasa töötingimuste valdkonnas sätestatud õigusnormide tõhusamale kohaldamisele (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Huber, punkt 62).
- 38 Tuleb veel meenutada, et direktiivi 2003/88 eesmärk on kehtestada miinimumnõuded töötajate elu- ja töötingimuste parandamiseks, ühtlustades eelkõige tööaega reguleerivad siseriiklikud õigusnormid ja andes töötajatele minimaalsed – eelkõige igapäevased ja iganädalased – puhkeajad, samuti piisavad puhkepausid, ning sätestades iganädalasele keskmisele töötajale ülempiiri (vt selle kohta eelkõige 5. oktoobri 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-397/01-C-403/01: Pfeiffer jt, EKL 2004, lk I-8835, punkt 76, ja 25. novembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-429/09: Fuß, EKL 2010, lk I-12167, punkt 43).
- 39 Selles olukorras kohustab direktiivi 2003/88 artikli 6 punkt b liikmesriike võtma „vajalikke meetmeid”, mis arvestades vajadust kaitsta töötajate ohutust ja tervist tagavad, et keskmine töötaja pikkus igas seitsmepäevases ajavahemikus, kaasa arvatud ületunnitöö, ei ületa 48 tundi (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Pfeiffer jt, punkt 100, ja eespool viidatud 14. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Fuß, punkt 33).
- 40 Lisaks on direktiivi 2003/88 artikli 22 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud, et liikmesriigid võivad mitte kohaldada artiklis 6 sisalduvaid sätteid, kui nad võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et tööandja peab ajakohastatud registrit kõigi puudutatud töötajate kohta (direktiivi artikli 22 lõike 1 esimese lõigu punkt c) ja et register antakse pädeva asutuse käsutusse, kes võib töötajate ohutuse ja/või tervise kaitsega seotud põhjustel keelata või piirata võimalust ületada maksimaalset nädalast tööaega (direktiivi artikli 22 lõike 1 esimese lõigu punkt d).
- 41 Euroopa Komisjon leiab, et kuigi direktiiv 2003/88 ei kohusta sõnaselgelt liikmesriike võtma vastu selliseid õigusnorme nagu need, mis on vaidluse all põhikohtuasjas, on tõsi, et direktiiviga ette nähtud kohustuste järgimise kontroll võib sisaldada direktiivis seatud eesmärkide tagamiseks „vajalike meetmetena” järelevalvemeetmete kehtestamist. Tööandja kohustus võimaldada viivitamata pääseda juurde tööajaregistrile aitab nimelt välistada võimalust muuta neid andmeid ajal, mis jääb pädeva riigiasutuse kontrollkäigu ja nende andmete tegeliku kontrollimise vahele.
- 42 Worten seevastu rõhutab, et nimetatud kohustus on liiga koormav, arvestades, mil määral sellega sekkutakse töötajate eraellu. Nimelt on tööajaregistri eesmärk esiteks anda töötajale vahend, millega tõendada tegelikult töötatud aega. Selle registri usaldatavust ei ole põhikohtuasjas vaidlustatud. Teiseks lubab tööajaregister hinnata keskmist tööaega kontrollimaks eelkõige erandeid tehtavatest töötundidest. Sellele ei aita registre kohene kättesaadavus kuidagi kaasa. Lisaks võib tööajaregistris leiduvat teavet edastada ka hiljem.
- 43 Käesolevas kohtuasjas peab eelotsusetaotluse esitanud kohus hindama seda, kas tööandja kohustus – võimaldada pädeval töötingimuste järelevalvega tegeval riigiasutusel viivitamata tutvuda tööajaregistriga – on vajalik selleks, et nimetatud ametiasutus saaks teostada järelevalvet, aidates kaasa töötingimuste valdkonnas eelkõige töötaja kohta kehtestatud õigusnormide tõhusamale kohaldamisele.

- 44 Sel puhul tuleb aga täpsustada, et juhul kui sellist kohustust peetakse nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikuks, peavad karistused, mis on ette nähtud direktiiviga 2003/88 kehtestatud nõuete tõhusaks kohaldamiseks, järgima samuti proportsionaalsuse põhimõtet – ka seda peab eelotsusetaotluse esitanud kohus põhikohtuasjas kontrollima (vt analoogia alusel 6. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-101/01: Lindqvist, EKL 2003, lk I-12971, punkt 88).
- 45 Neil asjaoludel tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punkte b ja c ning artikli 7 punkte c ja e tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, mis kehtestavad tööandjale kohustuse anda pädeva töötingimuste järelevalvega tegeleva riigiasutuse käsutusse tööajaregister selliselt, et tal oleks võimalik viivitamata tutvuda registriga, juhul kui tutvumine on vajalik selleks, et nimetatud ametiasutus saaks teostada järelevalvet õigusnormide kohaldamise üle, mis on kehtestatud töötingimuste valdkonnas eelkõige tööaja kohta.

Kohtukulud

- 46 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulud, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta artikli 2 punkti a tuleb tõlgendada nii, et selline tööajaregister, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis sisaldab iga töötaja töö algus- ja lõpuaegu ning puhkepause või töövälisest aega, kuulub mõiste „isikuandmed” alla nimetatud sätte tähenduses.**
- 2. Direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punkte b ja c ning artikli 7 punkte c ja e tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu põhikohtuasjas, mis kehtestavad tööandjale kohustuse anda pädeva töötingimuste järelevalvega tegeleva riigiasutuse käsutusse tööajaregister selliselt, et tal oleks võimalik viivitamata tutvuda registriga, juhul kui tutvumine on vajalik selleks, et nimetatud ametiasutus saaks teostada järelevalvet õigusnormide kohaldamise üle, mis on kehtestatud töötingimuste valdkonnas eelkõige tööaja kohta.**

Allkirjad